

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

II. volebné obdobie

Číslo: 513/2002

1404

N á v r h

skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky

n a v y d a n i e

zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vypořádání majetkových nárokov v družstvách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení ďalších zákonov

Predkladajú:

Peter	Tatár	v. r.
František	Šebej	v. r.
Vladimír	Palko	v. r.
László	Gyurovszky	v. r.
Štefan	Šlachta	v. r.

Návrh na uznesenie:

Národná rada Slovenskej republiky
s c h v a ľ u j e
návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vypořádání majetkových nárokov v družstvách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení ďalších zákonov

Bratislava február 2002

Návrh

Z á k o n

z 2002,

ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vypořádání majetkových nárokov v družstvách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení ďalších zákonov

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

Zákon č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vypořádání majetkových nárokov v družstvách v znení zákona č. 297/1992 Zb., zákona č. 496/1992 Zb., zákona č. 565/1992 Zb., zákona č. 182/1993 Z.z., zákona č. 264/1995 Z.z. a o zmene a doplnení ďalších zákonov sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 17b ods. 2 znie:

„§ 17b

„(2) Družstvo je povinné vydať podielnické listy oprávneným osobám uvedeným v zozname podľa odseku 1 za podmienok ustanovených týmto zákonom najneskôr do 31. decembra 2002. Povinnosť vydať podielnické listy je splnená oznámením údajov potrebných na registráciu príslušnému stredisku cenných papierov.^{12e)}“

2. V §17b ods. 4 znie:

„(4) Oprávnenej osobe uvedenej v odseku 2, ktorá preukáže družstvu po 31. decembri 2002 vlastníctvo pôdy, vzniká právo voči družstvu na vydanie podielnických listov v menovitej hodnote zodpovedajúcej jej majetkovému podielu za pôdu do 90 dní od preukázania vlastníctva. Toto právo oprávnenej osobe zanikne, ak ho neuplatní voči družstvu do dvanástich rokov od schválenia transformačného projektu.“

3. V §17b sa dopĺňajú ods. 5, 6, 7, 8 a 9, ktoré znejú:

„(5) Nesplnenie povinnosti podľa odseku 2 má za následok zánik oprávnenia družstva uchádzať sa o dotácie zo štátneho rozpočtu štátu a o iné príjmy z verejných rozpočtov alebo z podporných fondov Európskej Únie podľa osobitných právnych predpisov.^{12ga)}“

(6) Súd môže na návrh oprávnenej osoby alebo aj bez návrhu v prípade nesplnenia povinnosti podľa odseku 2 družstvo zrušiť.^{12gaa)} Súd pred rozhodnutím o zrušení družstva a jeho likvidácii môže družstvu určiť primeranú lehotu na odstránenie dôvodu takéhoto zrušenia.

(7) Nesplnenie povinnosti podľa odseku 2 zakladá trestnoprávnu zodpovednosť podľa osobitného zákona.^{12gaaa)}

(8) Nárok na náhradu škody vzniknutej použitím odsekov 5 alebo 6 voči príslušným orgánom družstva týmto nie je dotknutý.

(9) Povinnosti podľa odsekov 1 až 8 sa vzťahujú aj na právnych nástupcov družstva.“

^{12c)} § 171 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách

^{12ga)} Napr. zákon č. 270/1991 Zb. o Štátnom fonde trhovej regulácie Slovenskej republiky v poľnohospodárstve, zákon č. 240/1998 Z. z. o poľnohospodárstve a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších zákonov, výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky zo 16. apríla 1999 č. 928/2/1999-100 o podpore podnikania v poľnohospodárstve v znení neskorších výnosov

^{12gaa)} § 254 a nasl. zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník

^{12gaaa)} § 255 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon

^{12gaaaa)} § 34 zákona č. 330/1992 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, okresných úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločnostiach v znení neskorších predpisov

4. Za § 33a sa dopĺňa § 33b, ktorý znie:

„§ 33b

(1) Ak si oprávnená osoba uplatní u poľnohospodárskeho družstva alebo u jeho právneho nástupcu nárok na vydanie majetkového podielu do 31. decembra 2002, postupuje sa podľa § 13 ods. 2. Ustanovenia § 17b, ods. 5, 7, 9 a 10 platia pre povinnosť podľa § 13 ods. 2 primerane.“

Čl. II

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 565/1992 Zb. o predĺžení lehoty na preukazovanie vlastníctva na účely úpravy majetkových vzťahov a vyporiadani majetkových nárokov v poľnohospodárskych družstvách sa mení takto:

1. § 1 ods. 1 znie:

„(1) Právne nároky vlastníkov podľa zákona o úprave majetkových vzťahov a vyporiadani majetkových nárokov v družstvách¹⁾ možno preukázať do 31. decembra 2002.“

¹⁾ § 14 písm. b) a § 33a zákona č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vyporiadani majetkových nárokov v družstvách v znení neskorších predpisov

Čl. III

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov sa mení a dopĺňa takto:

1. § 257 ods. 1 sa dopĺňa písm. g), ktoré znie:

„g) ak tak stanovuje osobitný právny predpis.¹⁾“

Poznámka pod čiarou k odkazu 1 znie:

„¹⁾ § 17b ods. 6 zákona č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vypořádání majetkových nárokov v družstvách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení ďalších zákonov.“

Čl. IV

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. júna 2002.

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

Transformačné projekty poľnohospodárskych a ostatných výrobných družstiev schválené a vykonané podľa zákona č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vyporiadaní majetkových nárokov v družstvách určili vlastníctvo majetkových podielov jednotlivým oprávnených osôb. V roku 1992 vychádzali transformačné projekty a nimi určené majetkové podiely zo skutočného čistého imania družstiev, teda z reálne existujúceho a riadne fyzicky inventarizovaného majetku v roku 1992. Podľa transformačného zákona sa oprávneným osobám rozdelilo čisté imanie družstiev. Tento skutočný majetok bol výsledkom hospodárenia družstiev. V prípade poľnohospodárskych družstiev to bol výsledok hospodárenia na pôde a majetku oprávnených osôb, ktorí boli vlastníkami tohto majetku a zároveň výsledok práce ďalšej skupiny oprávnených osôb, ktorí boli členmi družstiev. Práve preto boli oprávnenými osobami a práve preto dostali svoje majetkové podiely. Zjednodušene boli tri možnosti nakladania s majetkovými podielmi v družstvách. 1. Majetkové podiely členov družstiev zostali súčasťou majetku ich družstva. 2. Majetkové podiely tých oprávnených osôb, ktoré podnikali na pôde alebo v oblasti rovnakej ako výrobné družstvo, im bolo družstvo povinné na požiadanie vydať v určenej lehote v bud' peniazoch, majetku, veciach alebo v práci. 3. Majetkové podiely nečlenov družstiev, ktorí ani nepodnikali na pôde alebo v inej oblasti činnosti výrobného družstva, mali zostať počas obdobia 7 rokov súčasťou majetku družstva s tým, že po uplynutí tohto obdobia boli družstvá na vyžiadanie oprávnených osôb povinné vydať im tieto majetkové podiely v plnej výške, a to opäť v peniazoch, majetku, veciach alebo v práci. Všetky majetkové podiely vo všetkých družstvách spolu predstavovali v roku 1992 hodnotu okolo 100 miliárd korún.

V roku 1995 bol zákon č. 42/1992 o úprave majetkových vzťahov a vyporiadaní majetkových nárokov v družstvách zmenený zákonom č. 264/1995 Z. z. tak, že v prípade poľnohospodárskych družstiev boli zákonom majetkové podiely zrušené a boli nahradené družstevnými podielnickými listami. Znamenalo to, že parlament na návrh vlády premenil reálny majetok vyše milióna občanov – vlastníkov majetkových podielov na cenné papiere. Tieto podielnické listy boli družstvá povinné vydať v rovnakej nominálnej hodnote ako bol dovtedajší majetkový podiel v korunách, a to v lehote do konca júna 1996. Išlo o jednoduchú povinnosť, nakoľko družstvá boli povinné iba oznámiť Stredisku cenných papierov údaje potrebné na registráciu. Na začiatku roku 2002 musíme konštatovať, že dodnes tak urobila len tretina poľnohospodárskych družstiev, pričom veľká časť družstiev medzitým už zanikla.

Aj zrušením vlastníckeho práva a jeho náhradou za cenné papiere, aj priamo zo zákona odkazom na aktuálnu účtovnú hodnotu majetku družstva vo vzťahu k podielnickému listu sa tým umožnilo, že samotný cenný papier už nemal hodnotu pôvodne existujúceho majetku, ale trhovú hodnotu, ktorá v dôsledku zlého hospodárenia družstiev bola najčastejšie blízka nule. Zákon č. 264/1995 Z. z. tak priamo uzákonil to, ako družstvá s majetkom oprávnených osôb už pred aj po jeho účinnosti naložili: o časť majetku prišli pre zlé hospodárenie a ďalšiu časť majetku rozpredali spriazneným poľnohospodárskym podnikom v procese známom ako tunelovanie družstiev. V zákone č. 264/1995 Z. z. tak išlo o legislatívnu krádež majetku, ktorú žiaľ potvrdil aj Ústavný súd Slovenskej republiky. Naopak, neskorší ale podobný legislatívny pokus českej vlády Ústavný súd Českej republiky zrušil. Zle alebo nečestne spravovaný majetok oprávnených osôb – členov aj nečlenov družstiev - je preč a možno ho vymáhať len súdnou cestou.

Nakoľko však väčšina družstiev nespĺnila ani svoju povinnosť oznámiť Stredisku cenných papierov potrebné údaje a tým vydať podielnícké listy, zmenili tým nespravodlivosť zákona voči pôvodným vlastníkom majetkových podielov na otvorenú krádež. Podielnícky list totiž oprávňuje svojho držiteľa podieľať sa v pomere k hodnote listu na zisku družstva, prevádzať podielnícky list a inak s ním nakladať, ponúknuť družstvu uzavretie zmluvy o spätnom prevode podielníckeho listu, ale aj byť prijatý za člena družstva, ktorého podielnícky list oprávnená osoba vlastní. Pri likvidácii družstva a v konkurznom konaní a v konaní o vyrovnaní má podielník postavenie veriteľa, o čo tiež nevydaním podielníckych listov oprávnené osoby prišli. Ďalšou nespravodlivosťou je, že ak dedič oprávnenej osoby prihlási do súpisu majetku dedičstva aj pôvodný majetkový podiel, na ktorý však poručiteľovi nebol vydaný podielnícky list, je dedič povinný uhradiť daň z dedičstva, čo by nemusel, keby táto časť dedičstva mala formu cenného papiera. Znamená to, že ak družstvo porušilo zákon tým, že nevydalo poručiteľovi podielnícky list a dedič trvá na dedení hodnoty majetkového podielu, musí zaplatiť daň, hoci s veľkou pravdepodobnosťou môže predpokladať, že družstvo takmer päť rokov po zákonnej lehote už žiadny podielnícky list nevydá.

Z týchto dôvodov navrhujeme doplniť zákon č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vyporiadaní majetkových nárokov v družstvách tak, aby poľnohospodárske družstvá splnili svoju povinnosť vydať podielnícké listy presne v zmysle zákona č. 264/1995 Z. z. Za tým účelom navrhujeme predĺžiť lehotu na vydanie podielníckych listov do konca roka 2002, aby tak povinné osoby mohli učiniť. Zároveň navrhujeme zaviesť účinné sankcie voči povinným osobám za nevydanie podielníckych listov, vrátane odkazu na trestnoprávnu zodpovednosť zodpovedných predstaviteľov povinnej osoby. V prípade, ak poľnohospodárske družstvo medzitým zaniklo, navrhujeme aby povinnosť povinnej osoby prešla na právneho nástupcu alebo právnych nástupcov družstva.

Návrh predlžuje tiež lehotu na podanie písomnej žiadosti družstvu na vydanie majetkového podielu tým oprávneným osobám, ktoré sa nestali účastníkom právnickej osoby podľa transformačného projektu a vykonávajú poľnohospodársku výrobu. Predĺženie lehoty sa navrhuje rovnako do konca roka 2002. Predĺženie lehoty odôvodňujeme tým, že vo viacerých dokumentovaných prípadoch, v ktorých boli oprávnenými osobami podané oprávnené a kvalifikované písomné žiadosti na vydanie majetkového podielu, povinné osoby si túto povinnosť nespĺnili. Z rovnakého dôvodu sa navrhuje, aby niektoré sankcie navrhované pri nesplnení povinnosti vydať podielnícké listy platili primerane aj pre nesplnenie povinnosti vydať majetkový podiel.

Za účelom dosiahnutia čo najväčšej spravodlivosti a v súlade s predĺžením lehôt v § 17b a § 33b sa ďalej navrhuje aj v zákone č. 565/1992 Zb. predĺžiť lehotu na preukazovanie vlastníctva na účely úpravy majetkových vzťahov a vyporiadaní majetkových nárokov v poľnohospodárskych družstvách, rovnako do konca roka 2002. Lehotu je potrebné predĺžiť v nadväznosti na všetky ostatné lehoty súvisiace s povinnosťami oprávnených aj povinných osôb.

Návrh ďalej dopĺňa súvisiaci zákon. V zákone č. 513/1991 Obchodnom zákonníku navrhujeme v súvislosti s novým §17b ods. 6 doplniť k dôvodom na zrušenie družstva tiež sankciu za nevydanie podielníckych listov alebo majetkového podielu podľa zákona č. 42/1992 Zb. o transformácii družstiev. Rovnaké opatrenie pozná aj zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch ako sankciu za nevydanie cenných papierov, ktoré bola spoločnosť v zákonnej lehote povinná vydať.

Predkladaný návrh je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky a s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Predkladaný návrh zákona nemá žiadny dopad na štátny rozpočet ani na potrebu pracovných miest v štátnej správe.

B. Osobitná časť

K Čl. I

K bodom 1, 2 a 3

Za účelom dosiahnutia čo najväčšej spravodlivosti, ale i posilnenia vynútiteľnosti tohto zákona navrhuje sa rozšíriť ustanovenie § 17b upravujúce vydávanie podielnických listov o nové odseky 5 až 10 a zároveň doplniť odseky 2 a 4.

Lehota, ktorú má družstvo na vydanie podielnických listov oprávneným osobám (ods. 2), sa predlžuje z pôvodného 30. júna 1996 na 31. decembra 2002.

V nadväznosti na zmenu z odseku 2 sa novelizuje aj ustanovenie ods. 4, ktoré vo svojej prvej vete upravuje postup osôb oprávnených na vydanie podielnických listov po 31. decembri 2002. Súčasne s týmto sa predlžuje aj lehota na zánik takéhoto práva oprávnenej osoby, a to z pôvodných siedmich rokov od momentu schválenia transformačného projektu na dvanásť rokov.

V novom odseku 5 sa navrhuje ustanoviť, aby nedodržanie povinnosti družstva vydať do konca roka 2002 oprávneným osobám podielnické listy malo za následok zánik oprávnenia družstva uchádzať sa o dotácie zo štátneho rozpočtu štátu a o iné príjmy z verejných rozpočtov alebo z podporných fondov Európskej Únie.

Ďalšou možnou sankciou za takéto flagrantly porušenie zákona je v súlade s novým odsekom 6 možnosť súdu takéto družstvo zrušiť. Súd však môže pred svojím rozhodnutím o zrušení družstva a jeho likvidácii môže určiť družstvu primeranú lehotu na nápravu.

Novonavrhnutý odsek 7 určuje, že nesplnenie povinnosti vydať oprávneným osobám podielnicke listy v zákonom stanovenej lehote je dôvodom na trestnoprávnu zodpovednosť jednotlivých fyzických osôb, a to konkrétne na začatie trestného stíhania za porušovanie povinností pri správe cudzieho majetku podľa § 255 Trestného zákona.

V prípade, že dôsledkom zániku oprávnenia družstva uchádzať sa o dotácie a iné príjmy z jednotlivých rozpočtov štátu alebo Európskej Únie, resp. v dôsledku zániku družstva rozhodnutím súdu podľa odseku 6 vznikne členom družstva či iným subjektom škoda, nárok na jej náhradu si jednotliví poškodení môžu v súlade s odsekom 8 uplatniť voči príslušným orgánom družstva.

Za účelom zabezpečenia vynútiteľnosti tohto zákona, stanovuje sa (odsek 9), že povinnosť družstva vydať v zákonnej lehote oprávneným osobám podielnicke listy a rovnako i sankčné mechanizmy nastupujúce po nesplnení tejto povinnosti, sa vzťahujú aj na právnych nástupcov družstva.

K bodu 4

V novelizovanom odseku 1 sa ustanovuje, že ak si oprávnená osoba uplatní u poľnohospodárskeho družstva alebo u jeho právneho nástupcu nárok na vydanie majetkového podielu v novonavrhnutej lehote do 31. decembra 2002 (doteraz je platný termín do 29. februára 1996), musí sa jej takýto podiel vydať do 90 dní odo dňa, keď o vydanie písomne požiadala.

K Čl. II

V súlade so zmenami navrhnutými v zákone č. 42/1992 Zb. navrhuje sa zosúladiť príslušné ustanovenie bezprostredne súvisiaceho právneho predpisu (§ 1 ods. 1 zákona č. 565/1992 Zb. o predĺžení lehoty na preukazovanie vlastníctva na účely úpravy majetkových vzťahov a vyporiadani majetkových nárokov v poľnohospodárskych družstvách), a to tak, aby právne nároky vlastníkov podľa zákona č. 42/1992 Zb. bolo možné preukázať nie do 31. decembra 1995, ale až do 31. decembra 2002.

K Čl. III

Ide o rozšírenie taxatívneho výpočtu dôvodov, pre ktoré môže súd rozhodnúť o zrušení družstva a jeho likvidácii (§ 257 ods. 1 Obchodného zákonníka) o ďalší, ktorým je porušenie povinnosti družstva vydať podielnícke listy oprávneným osobám v lehote do 31. decembra 2002 podľa § 17b ods. 2 zákona č. 42/1992 Zb.

K Čl. IV

Učinnosť zákona sa navrhuje k 1. júnu 2002.

DOLOŽKA ZLUČITEĽNOSTI
návrhu zákona s právom Európskej Únie

1. Navrhovateľ zákona: skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky
2. Názov zákona: Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vypořádání majetkových nárokov v družstvách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení ďalších zákonov
3. V práve Európskej Únie nie je problematika upravená
4. Návrh svojou problematikou nepatrí medzi prioritné oblasti aproximácie práva a medzi priority odporúčané v Príprave asociovaných krajín strednej a východnej Európy na integráciu do vnútorného trhu – Biela kniha.
5. Charakteristika právnych noriem Európskej Únie, ktorými je upravená problematika zákona: —
6. Vyjadrenie stupňa kompatibility s právnymi normami Európskej Únie: úplný

**Ministerstvo financií SR
Odbor štátneho rozpočtu**

**Národná rada
Slovenskej republiky**

Bratislava 25.2.2002

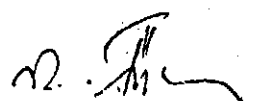
Vec:

Stanovisko odboru štátneho rozpočtu k rozpočtovým dôsledkom návrhu poslancov NR SR Petra Tutára, Vladimíra Palka, Gyurovsky László, Štefana Šlachtu a Františka Šebeja na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vypořádání majetkových nárokov v družstvách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení ďalších zákonov

V „Dôvodovej správe“ predloženého návrhu sa konštatuje, že: „Predkladaný návrh zákona nemá žiadny dopad na štátny rozpočet ani potrebu pracovných miest v štátnej správe.“

Odbor štátneho rozpočtu sa s uvedeným konštatovaním stotožňuje.

Odbor štátneho rozpočtu sa v tejto etape pripomienkovania nevyjadruje k legislatívnej a obsahovej stránke predloženého návrhu.

Ing. Miloš Nosál, CSc.
riaditeľ odboru štátneho rozpočtu